

До соціальних інвестицій відносяться всі витрати підприємства на реалізацію соціальних програм, включаючи витрати на соціальний розвиток колективу, забезпечення екологічної безпеки, охорону праці та виробництва, зростання виробничого потенціалу тощо [2, с. 80].

Корпоративна соціальна відповідальність сприяє більш ефективному досягненню підприємствами їх стратегічних цілей, оскільки дозволяє здійснювати довгострокові інвестиції у створення сприятливого соціального середовища. Таким чином, бізнес реалізує свої основні потреби у виживанні, безпеці та стабільності.

Отже, краще і ширше впровадження соціальної відповідальності бізнесу українськими підприємствами може допомогти створити нові ринки в Україні та за її межами, допомогти вирішити соціальні та екологічні проблеми, покращити доступ підприємств з українським капіталом на міжнародні ринки, підвищити їх капіталізацію та забезпечити сталий розвиток країни загалом.

Література

1. Мишковська О.П. Моделі соціальної відповідальності для малого, середнього та великого бізнесу / О.П. Мишковська // Наукові праці ЧДУ ім. П. Могили: Соціологія. – 2012. – Випуск 189. – Том 201. – С. 127-130.
2. Проскурин В. Социальная ответственность менеджмента как составная часть управления финансами предприятия / В. Проскурин // Финансовая жизнь. – 2013. – № 1. – С. 77-81.
3. Тумилевич Е.Н. Построение системы корпоративной социальной ответственности в компании / Е.Н. Тумилевич // Российское предпринимательство. – 2012. – № 23 (221). – С. 30-37.
4. Шаповаленко В.Г. Корпоративная социальная ответственность: понятие и сущность / В.Г. Шаповаленко // Образование. Наука. Инновации: Южное измерение. – 2013. – № 5 (31). – С. 79-84.
5. ISO 26000 – Справочник по вопросам обеспечения корпоративной социальной ответственности [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bsigroup.com/ru-RU/ISO-26000/>.

Матчишина Л. О., ст. гр. ФСГзм-11

Гуцал І. С., д.е.н., професор

ФІНАНСОВА САНАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ: СУТНІСТЬ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ

Через недосконале законодавство, відсутність належного теоретико-методичного забезпечення санації, дефіцит кваліфікованого фінансового менеджменту, брак державної фінансової підтримки виробничих структур та з інших суб'єктивних і об'єктивних причин багато з потенційно життєздатних

підприємств, у тому числі тих, що належать до пріоритетних галузей народного господарства України, стають потенційними банкрутами.

Останніми роками в Україні спостерігається стійка тенденція до зростання кількості фінансово неспроможних підприємств. Так, протягом 2014 року збитково працювало 49% підприємств, в 2015 році – 44%. Зменшення вагомості справ про банкрутство в загальній масі господарських справ свідчить про започаткування тенденцій поліпшення кінцевих наслідків господарювання. Незважаючи на певні позитивні зрушення в економіці, тенденція до збільшення частки збиткових підприємств зберігається. Це є наслідком неплатоспроможності більшості суб'єктів господарювання. Неплатоспроможність, у свою чергу, є підставою для оголошення підприємства банкрутом.

Складові теоретичного фундаменту антикризового управління фінансами підприємств містяться в працях провідних вітчизняних економістів: О. Барановського, М. Білик, І. Бланка, А. Гальчинського, І. Зятковського, М. Крупки, Л. Лігоненко, О. Мендрула, О. Терещенка, С. Юрія.

У разі, якщо заходи з попередження фінансової кризи на підприємстві не принесли бажаного результату (або вони взагалі не проводилися), і підприємство все ж опинилося на межі банкрутства, то в арсеналі антикризового управління залишається ще один інструмент, за допомогою якого можна уникнути банкрутства та ліквідації – фінансова санація.

Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” розглядає санацію як систему заходів, передбачених процедур провадження справи про банкрутство з метою запобігання ліквідації боржника, спрямованих на оздоровлення його фінансового стану, а також на задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом кредитування, реструктуризації боргів та капіталу і (або) зміни організаційної та виробничої структури боржника.

У випадку, якщо досудова санація не приносить позитивного результату, заявник звертається з позовом щодо арбітражного врегулювання спору. Головним завданням арбітражного врегулювання є якнайповніше задоволення вимог кредитора, пред'явлених до боржника. Арбітражний суд може застосовувати до боржника такі типи процедур: ліквідаційні; реорганізаційні; мирову угоду; санаційні.

До ліквідаційних процедур відносять примусову ліквідацію підприємства-боржника з ухвали арбітражного суду або добровільну ліквідацію підприємства під контролем кредиторів. До реорганізаційних процедур належить зовнішнє управління майном та реорганізація (реструктуризація) підприємства. Мирова угода укладається між боржником та кредиторами. Санація передбачає фінансове оздоровлення боржника.

Розрізняють такі форми фінансової санації:

1) Санація без залучення додаткових фінансових ресурсів (автономна санація). В даному випадку санація може здійснюватися в таких формах:

- зменшення номінального капіталу підприємства;
- конверсія власності в борг;
- конверсія боргу у власність;
- пролонгація сплати заборгованості;
- добровільне зменшення заборгованості;
- самофінансування.

2) Санація із залученням додаткових фінансових ресурсів (зовнішня санація). Дана санація може набувати таких форм:

- альтернативна санація;
- зменшення номінального капіталу з подальшим його збільшенням (двоступінчаста санація);
- безповоротна фінансова допомога власників;
- безповоротна фінансова допомога персоналу;
- емісія облігацій конверсійної позики;
- залучення додаткових позик.

3) Санація за державної фінансової підтримки. Держава може фінансувати санаційні заходи на поворотній або безповоротній основі. Іноді вона може вдаватися до непрямих методів сприяння санації суб'єктів господарювання: податкові пільги, створення особливих умов підприємницької діяльності. Державна фінансова підтримка може бути надана збитковим підприємствам, якщо продукція цих підприємств вважається суспільно необхідною, або підприємство належить до пріоритетних галузей народного господарства.

4) Чиста санація. Суть її полягає у санації балансу неспроможного підприємства і спрямована на формальне покриття засвідчених у балансі збитків. Санація балансу потрібна для залучення зовнішніх джерел – коштів інвесторів. Основна мета – приведення у відповідність статутного капіталу підприємства із чистими активами, які йому відповідають.

Санація балансу за рахунок санаційного прибутку доцільна лише тоді, коли вичерпано інші можливості покриття балансових збитків. Даний (розрахунковий) прибуток утворюється в результаті зменшення статутного фонду підприємства.

Література

1. Білик М. Фінансова реструктуризація підприємств, яким загрожує банкрутство / М. Білик // Економіст. – 2012. – № 10. – С. 15-17.
2. Зятковський І.В. Фінансове оздоровлення підприємств: теорія і практика / І.В. Зятковський. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – 364 с.
3. Терещенко О.О. Фінансовий менеджмент санації та банкрутства / О.О. Терещенко // Фінанси України. – 2007. – № 9. – С. 28-35.

4. Терещенко О.О. Санаційний аудит – необхідна передумова фінансової санації підприємств / О.О. Терещенко // Вісник НБУ. – 2009. – № 5. – С. 57-61.

Островська Г. Й., к.е.н., доцент

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РЕСУРСІВ У СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Управління підприємством, націлене на зростання його вартості, найповніше узгоджує інтереси суб'єктів, пов'язаних з його діяльністю. Вартісну парадигму управління іноді характеризують “корпоративною відповіддю революції акціонерів” [1, с. 37], додаючи при цьому, що “з ринком капіталу потрібно розмовляти мовою вартості, а не прибутку” [2, с. 16]. Показники капіталізації активів і зростання вартості капіталу розглядаються базовими, за якими оцінюють ефективність функціонування сучасного підприємства. Із загальноекономічного погляду вартісна характеристика підприємства є головним індикатором його інвестиційної вартості (привабливості).

Нестабільність ринків капіталів і економічні коливання економіки сформулювали додаткові вимоги як до самого процесу вартісного оцінювання підприємства і бізнесу, так і до принципового переосмислення методологічних засад існуючих моделей, систем і методик вартісного оцінювання. Р. Лістер, аналізуючи практичне застосування вартісних оцінних характеристик капіталу, зазначив: “Ведуться дебати щодо того, чи виражає вартість капіталу раціональні вимоги інвесторів Непереборні труднощі оцінки вимагають припущень, які є настільки небезпечними, що підривають корисність наслідків оцінювання” [3, с. 142].

Особливість функціонування та негативні тенденції у відтворенні власного капіталу вітчизняних підприємств – збитковість і пов'язані з нею негативні значення чистих грошових потоків, невиклата дивідендних платежів, некапіталізованість значної кількості наявних економічних ресурсів та інші вартісно-орієнтовані критерії, посилюють проблемність використання сформованих методик.

Авторитетний фахівець в галузі оцінки вартості компаній та бізнесу А. Дамодаран доводить, що “основні правила оцінки вартості однакові, незалежно від того, яку компанію оцінюють і на якому ринку вона здійснює свою діяльність” [4, с. 83]. Фінансові аналітики і консультанти компанії McKinsey вважають, що “багато прикладів взято з американської реальності, але фундаментальні принципи оцінки вартості і описані методи цієї оцінки прийнятні в будь-якій країні” [5, с. 18].